

I.

„Să vorbim acum după luminile cele naturale.

Dacă există Dumnezeu, el este infinit de neînțeles pentru că neavând nici părți, nici margini, el nu se află în nici un fel de raport cu noi. Suntem deci incapabili să știm ce este, nici dacă este. Acestea fiind date, cine va îndrăzni să rezolve problema? Nu noi, căci nu suntem în nici un raport cu el.

Cine va juca deci pe creștini că nu pot da un temei credinței lor, aceia care profesează o religie de care nu pot da seamă? Aceștia din urmă declară, expunând-o lumii, că e o prostie, stultitiam; și apoi vă plângeți că nu vă aduc mărturii! Dacă ea ar putea fi dovedită, ei nu și-ar mai ține cuvântul: sunt lipsiți de probe, dar nu de bun simț.

– „Da, dar dacă acest lucru îi scuză pe cei care o oferă ca atare, aceștia scăpând de blamul de a vorbi despre ea fără temei, nu-i scuză pe cei care o primesc.“ – Să examinăm deci acest punct și să spunem: „Dumnezeu este sau nu este“.

Dar de ce parte ne vom așeza? Rațiunea nu poate hotărî nimic; există un haos infinit care ne desparte. Se joacă un joc la marginea unei asemenea distanțe infinite, în care vom câștiga fața sau reversul. Pe ce veți miza? Prin rațiune, nu puteți miza nici pe una, nici pe alta; prin rațiune, nu veți putea res-pinge pe nici una. Nu-i condamnați deci de falsitate pe cei care au ales, căci nu știți nimic. – „Nu, îi vom condamna nu pentru că au făcut această alegere, ci pentru că au făcut una; căci și cel care a ales fața și cel care a ales reversul fac aceeași greșeală, sunt amândoi în eroare; drept ar fi să nu parieze.“ – Da, dar trebuie să pariem. Nu e după voia noastră; suntem în aceeași barcă. Deci pentru ce veți paria? Să vedem. Pentru că trebuie să alegeți, să vedem ce vă interesează, cel puțin. Aveți două lucruri de pierdut: adevărul și binele și două lucruri pe care să le angajați: rațiunea și voința, cunoașterea și fericirea; natura voastră are două lucruri de evitat: eroarea și ticăloșia. Rațiunea nu va fi nici într-un fel atinsă, alegând pe una sau pe cealaltă, pentru că ești obligat să alegi. Iată un punct lămurit. Dar fericirea? Să cântărim acum pierderea și câștigul, afirmând că Dumnezeu există. Să discutăm aceste două cazuri: dacă e să câștigați, câștigați totul, dacă pierdeți, nu pierdeți nimic.”

1. Identificați autorul fragmentului de mai sus. (0,5 puncte)
2. Rezumați (atenție: formulare proprie!) în max. 5 rânduri conținutul fragmentului (0,5 puncte)
3. Oferiți o definiție a fideismului și expuneți concis punctul dvs. de vedere față de această poziție (max. 10 rânduri) (2 puncte)

II.

„Ce sunt Luminile? Ieșirea omului din minoratul de care el însuși este responsabil. Minorat, adică incapacitatea de a se servi de judecata sa fără îndrumarea altuia, minorat de care este el însuși responsabil, deoarece cauza acestuia rezidă nu într-un defect de judecată ci în absența deciziei și a curajului de a se folosi de ea fără îndrumarea altuia. Sapere aude! Ai curajul de a te sluji de propria-ți judecată. Iată deviza Luminilor.

Lenea și lașitatea sunt cauzele care explică de ce un număr atât de mare de oameni, după ce natura i-a eliberat de mult de sub orice înrâurire străină, rămân totuși prin propria lor vrere, de-a lungul vieții, minori, și de ce altora le este ușor să se instituie în tutori ai celor dintâi. E atât de ușor să fii minor! Dacă am o carte care-mi ține loc de judecată, un îndrumător care-mi ține loc de conștiință, un doctor care hotărăște asupra regimului meu de viață etc, într-adevăr, nu e nevoie să-mi mai dau vreo osteneală. Nu e nevoie să mă gândesc dacă mă voi putea achita de o îndatorire: se vor însărcina alții cu această treabă plicticoasă. Astfel, faptul că marea majoritate a oamenilor (inclusiv sexul slab în integralitatea lui) consideră ca foarte periculos pasul acesta înainte care duce la majoratul lor, în afară că este ceva penibil, este lucrul pe care se sprijină cu multă plăcere tutorii, atunci când își iau îndreptățirea de a exercita o înaltă tutelă asupra umanității. Aceasta după ce și-au adus turma într-o stare de nerozie, și după ce s-au îngrijit ca blândețele creaturi să nu aibă permisiunea și îndrăzneala de a face cel mai mic pas în afara țarcului în care au fost închise. Ei le expun pericolelor care le pândesc dacă se încumetă să se aventureze singure în afară. Or, pericolul acesta nu e cu adevărat atât de mare,

căci după câteva poticneli învață să meargă singure; cu toate astea, un accident de tipul acestor poticneli le face temătoare, iar frica ivită de aici le oprește îndeobște de la gândul de a mai încerca.”

1. Identificați autorul și scrierea din care face parte fragmentul de mai sus. (0,25 + 0,25)
2. Redați un alt fragment din opera autorului identificat pe care îl găsiți relevant (max. 5 rânduri) și oferiți un motiv pentru care ați ales respectivul fragment (0,5 puncte)
3. Expuneți în max. 15 rânduri un răspuns personal la întrebările: „A fost proiectul Iluminismului o reușită? Mai există azi acest proiect?” (motivați răspunsurile în cele 15 rânduri) (2 puncte)

III.

„Pentru a înțelege dreptul puterii politice și a-l deduce din originea sa trebuie să luăm în considerare starea în care se află oamenii în mod natural, o stare de perfectă libertate de a-și hotărî acțiunile și de a dispune de posesiunile și persoanele lor așa cum găsesc potrivit, în limitele legii naturale, fără a cere permisiunea și fără a depinde de voința altui om. De asemenea este o stare de egalitate în care toată puterea și jurisdicția sunt reciproce, nici unul neavând mai mult decât altul. Și nimic nu e mai evident decât faptul că toate creaturile de aceeași specie și rang, fără deosebire, născute cu aceleași avantaje naturale și dotate cu aceleași facultăți ar trebui să fie egale între ele, fără subordonare și fără supunere, doar dacă nu cumva Domnul și Stăpânul tuturor ar situa-o pe vreuna dintre ele, printr-o declarație manifestă a voinței sale, deasupra celorlalte și i-ar oferi printr-o evidentă și clară numire un drept neîndoielnic de a domina și a stăpâni”

1. Identificați autorul fragmentului de mai sus (0,5 puncte)
2. Asociați conținutul fragmentului cu o doctrină politică (ex: socialism, liberalism, anarhism etc.) și motivați-vă alegerea în max. 5 rânduri (0,5 puncte)
3. Puneți textul de mai sus în relație cu cel puțin o altă opinie exprimată de un alt filosof al modernității cu privire la libertate sau starea naturală a omului. (max. 15 rânduri – 2 puncte)

Succes!